

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta)

2013. gada 10. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Publiskie iepirkumi — Direktīva 2004/18/EK — Vienlīdzīgas attieksmes princips — Slēgta procedūra — Paziņojums par paredzamo publisko iepirkumu — Prasība iekļaut pieteikuma materiālos jaunāko publicēto bilanci — Šādas bilances neesamība noteiktu pretendentu pieteikumu materiālos — Līgumslēdzējas iestādes tiesības prasīt pretendentiem tai nosūtīt minēto bilanci pēc pieteikumu iesniegšanai noteiktā termiņa beigām

Lieta C-336/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Østre Landsret* (Dānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 4. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 16. jūlijā, tiesvedībā

Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser

pret

Manova A/S.

TIESA (desmitā palāta)

šādā sastāvā: desmitās palātas priekšsēdētājs E. Juhāss [*E. Juhász*], kurš pilda palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši A. Ross [*A. Rosas*] un D. Švābi [*D. Šváby*] (referents),

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs M. Aleksejevs [*M. Alekseev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 6. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Manova A/S* vārdā – *J. Munk Plum*, advokāts,
- Dānijas valdības vārdā – *V. Pasternak Jørgensen*, pārstāve, kurai palīdz *R. Holdgaard*, advokāts,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Fiorentino*, advokāts,
- Nīderlandes valdības vārdā – *B. Koopman* un *C. Wissels*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *U. Nielsen* un *A. Tokár*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – dāņu.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt vienlīdzīgas attieksmes principu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser* (Zinātnes, inovāciju un augstākās izglītības ministrija) un *Manova A/S* (turpmāk tekstā – “*Manova*”) saistībā ar *Undervisningsministeriet* (Izglītības ministrija, turpmāk tekstā – “ministrija”) organizētās publiskā iepirkuma procedūras tiesiskumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu, piegādes valsts [publiskā iepirkuma] līgumu un pakalpojumu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.) preambulas otrajam apsvērumam:

“Piešķirot tādu līgumu slēgšanas tiesības, ko dalībvalstīs noslēdz valsts, reģionālo vai vietējo varas iestāžu un citu publisko tiesību subjektu uzdevumā, jāievēro [EK līgumā] paredzētie principi, konkrēti, brīva preču aprite, brīva uzņēmējdarbības veikšana un brīva pakalpojumu aprite, kā arī no tiem izrietošie principi, piemēram, vienādas iespējas, nediskriminēšana, savstarpēja atzīšana, proporcionalitāte un pārredzamība. [..]”

- 4 Šīs direktīvas 2. pantā, kurš attiecas uz līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas principiem, ir noteikts:
“Līgumslēdzēja iestādes pret visiem komersantiem izturas vienādi un nediskriminējoši un rīkojas pārredzami.”
- 5 Saskaņā ar minētās direktīvas 21. pantu uz tādu līgumu slēgšanu, kuru priekšmets ir II B pielikumā uzskaitītie pakalpojumi, attiecinā vienīgi 23. pantu par tehniskajām specifikācijām un 35. panta 4. punktu par paziņojumiem par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras rezultātiem. Šī pielikuma 24. kategorija attiecas uz izglītības un arodizglītības pakalpojumiem.
- 6 Atbilstoši Direktīvas 2004/18 51. pantam “[l]īgumslēdzēja iestāde var uzaicināt komersantus papildināt vai precizēt sertifikātus un dokumentus, kas iesniegti saskaņā ar 45. līdz 50. pantu”.

Dānijas tiesības

- 7 Direktīva 2004/18 tika transponēta Dānijas tiesībās ar 2004. gada 16. septembra Rikojumu Nr. 937 (turpmāk tekstā – “Rikojums Nr. 937/2004”), kas bija spēkā brīdī, kad tika organizēta publiskā iepirkuma procedūra pamatlietā. Atbilstoši Rikojuma Nr. 937/2004 1. panta 1. punktam līgumslēdzējai iestādei ir jāņem vērā šīs direktīvas noteikumi, kuru teksts ticis pārņemts šī rikojuma pielikumā.

- 8 Likuma par piedāvājumu iesniegšanu attiecībā uz tiesībām slēgt noteiktus valsts un valsts atbalstītus publiskā iepirkuma līgumus (*lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentlig støttede kontrakter*), kas publicēts ar 2007. gada 7. decembra Rikojumu Nr. 1410, II sadaļa ir veltīta piegāžu un pakalpojumu līgumiem. Saskaņā ar šī likuma 15.a panta 1. punktu šī sadaļa ir piemērojama līgumiem, kas attiecas uz Direktīvas 2004/18 II B pielikumā paredzētajiem pakalpojumiem un kuru vērtība pārsniedz 500 000 Dānijas kronas (DKK), kāds ir līgums pamatlietā.
- 9 Saskaņā ar 15.d panta 1. punkta noteikumiem līgumslēdzējai iestādei iepirkuma procedūras laikā un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas laikā ir jānodrošina, ka “[..] pretendentu atlase tiek veikta, pamatojoties uz objektīviem, pamatotiem un nediskriminējošiem kritērijiem un ka attiecībā pret pretendentiem netiek piemērota atšķirīga attieksme”.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 10 Ar 2008. gada 12. septembra paziņojumu ministrs publicēja uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus attiecībā uz pakalpojumiem, kas, sākot no 2009. gada 1. augusta, nepieciešami septiņu profesionālās studiju orientācijas un profesionālās ievirzes centru darbībai (turpmāk tekstā – “studiju orientācijas centri”). Šī līguma vērtība pārsniedza Direktīvas 2004/18 piemērošanas robežvērtību, kas noteikta tās 7. pantā.
- 11 Attiecīgie pakalpojumi, kas būtībā ietver ievirzi augstākās izglītības iestādes un profesijas izvēlē studēt grībētājiem, ietilpst Direktīvas 2004/18 II B pielikuma 24. kategorijā.
- 12 Tā kā ministrija uzskatīja, ka pamatlietā aplūkojamais līgums attiecas uz kompleksu pakalpojumu sniegšanu, attiecībā uz kuriem ir nepieciešamas pārrunas, procedūra ietvēra sākotnējo priekšatlases stadiju.
- 13 Paziņojuma par paredzamo publisko iepirkumu sadaļā “[K]valitatīvi atlases kritēriji] bija ietverti šādi noteikumi:

“Lai pretendenta piedāvājums tiktu izskatīts, tam savu tehnisko un saimnieciskās darbības rādītāju pamatošanai ir jāiesniedz šāda informācija un jāatbilst šādām noteiktām minimālām prasībām:

[..]

- 2) jāiesniedz jaunākā bilance, ciktāl pretendents ir pienākums to sastādīt;
- 3) atsauksmju saraksts [..];
- 4) informācija par pretendenta profesionālajiem un tehniskajiem rādītājiem. [..]

Gadījumā, ja [ministrija] saņem vairāk nekā trīs pieteikumus par katru no septiņām daļām, kuri visi atbilst iepriekš minētajām prasībām, pieteicēju, kas tiks uzaicināti iesniegt piedāvājumu un pēc tam piedalīties sarunu procedūrā, atlase notiek, izvēloties pieteicējus, kuriem ir vislabākā un visatbilstošākā pieredze attiecībā uz šajā publiskā iepirkuma procedūrā paredzēto pakalpojumu sniegšanu. Tādējādi atsauksmes (3) tiek vērtētas augstāk par profesionālajiem un tehniskajiem rādītājiem.”

- 14 Beidzoties pieteikuma dalībai publiskā iepirkuma procedūrā iesniegšanas termiņam 2008. gada 14. oktobrī, pieteikumus priekšatlases stadijā bija iesnieguši 10 uzņēmumi/iestādes, tostarp *Syddansk Universitet* (Dienviddānijas Universitāte, turpmāk tekstā – “UDS”), *Københavns Universitet* (Kopenhāgenas Universitāte, turpmāk tekstā – “UC”) un *Manova*.
- 15 UDS un UC pieteikumu materiālos nebija to bilanču. UC šajā ziņā atsaucās uz tās interneta vietni.

- 16 2008. gada 29. oktobrī ministrija nosūtīja e-pastu katrai no šīm abām universitātēm, prasot, lai tās atsūta bilances; *UC* to izdarīja tajā pašā dienā, bet *UDS* –nākamajā dienā.
- 17 2008. gada 4. novembrī priekšatlase tika izvēlēti deviņi kandidāti, ieskaitot *Manova*, *UDS* un *UC*, šos trīs kandidātus uzaicinot iesniegt piedāvājumu attiecībā uz katru studiju orientācijas centru. Attiecībā uz diviem šādiem centriem *Manova* tādējādi konkurēja vai nu ar *UDS*, vai ar *UC*.
- 18 2009. gada 1. maijā, izvērtējot piedāvājumus attiecībā uz šiem diviem studiju orientācijas centriem, ministrija uzskatīja, ka *UDS* un *UC* piedāvājumi ir saimnieciskā ziņā izdevīgāki nekā *Manova* piedāvājums – kura bija vienīgā no pārējiem kandidātiem, kas beigu beigās bija iesniegusi piedāvājumu attiecībā uz minētajiem centriem –, un noslēdza ar šīm abām universitātēm līgumus attiecībā uz šiem centriem, kuri joprojām ir spēkā.
- 19 *Manova* iesniedza *Klagenævnet for Udbud* (Publisko iepirkumu sūdzību izskatīšanas komisija) sūdzību par lēmumu piešķirt šīs līguma daļas minētajām universitātēm; ar 2010. gada 10. marta lēmumu šī komisija konstatēja, ka ministrija nav ievērojusi vienlīdzīgas attieksmes principu, nenoraidot *UDS* un *UC* pieteikumus tāpēc, ka tās nebija iesniegušas bilances vienlaicīgi ar pieteikumiem dalībai priekšatlase, un tāpēc minētos līgumus anulēja.
- 20 2010. gada 29. aprīlī ministrija pārsūdzēja šo lēmumu. Lieta tika nodota izskatīšanai *Østre Landsret* (Austrumu reģionālā tiesa).
- 21 Šī tiesa norāda, ka *Klagenævnet for Udbud* judikatūrā šajā ziņā ir noteikts, ka Direktīvas 2004/18 51. pants un, vispārīgāk runājot, vienlīdzīgas attieksmes princips nepieļauj, ka līgumslēdzēja iestāde [vēlākā stadijā] prasa pretendētājam iesniegt informāciju, kas tikusi prasīta kā priekšnosacījums, iesniedzot pieteikumu vai piedāvājumu, lai tie netiktu noraidīti, bet pretendents to nav iesniedzis.
- 22 Tāpat iesniedzējtiesa norāda, ka 2011. gada 15. jūnija Rikojumā Nr. 712, ar kuru kopš 2011. gada 1. jūlija ir aizstāts Rikojums Nr. 937/2004, ietilpst 12. pants, kurš līgumslēdzējai iestādei, kas ir saņēmusi iepirkuma procedūras dokumentos ietvertajām formālajām prasībām neatbilstošus pieteikumus, piemēram, tādus, kuros trūkst dokumentu vai informācijas, principā ļauj nenoraidīt šos pieteikumus, ciktāl šī līgumslēdzēja iestāde ievēro vienlīdzīgas attieksmes principu.
- 23 Šī tiesa uzskata, ka pastāv šaubas attiecībā uz to, kā ir jārikojas līgumslēdzējai iestādei, ja pretendenta iesniegtajos pieteikuma materiālos nav bijuši iekļauti dokumenti, kas kvalificējami kā “vēsturiski”, un attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes principa iespaidu šādā situācijā.
- 24 Šādos apstākļos *Østre Landsret* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai Savienības tiesību vienlīdzīgas attieksmes princips nozīmē, ka līgumslēdzēja iestāde pēc pieteikuma dalībai publiskā iepirkuma procedūrā iesniegšanas termiņa beigām nevar prasīt iesniegt pretendenta jaunāko bilanci, kuru ticis prasīts iesniegt priekšatlases stadijā, ja šis kandidāts šādu bilanci nebija pievienojis savam priekšatlases stadijā iesniegtā pieteikuma materiāliem?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 25 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai vienlīdzīgas attieksmes princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka līgumslēdzēja iestāde pēc pieteikuma dalībai publiskā iepirkuma procedūrā iesniegšanas termiņa beigām prasa pretendētājam iesniegt tā situāciju raksturojošus dokumentus, piemēram, publicētu bilanci, kura tikusi prasīta paziņojumā par paredzamo publisko iepirkumu, bet kuru pretendents nebija pievienojis iesniegtajos pieteikuma materiālos.

- 26 Vispirms ir jāatgādina, ka, lai arī saskaņā ar Direktīvas 2004/18 21. pantu tādu līgumu slēgšanai, kas attiecas uz šīs direktīvas II B pielikumā ietvertajiem pakalpojumiem, ir piemērojami vienīgi šīs direktīvas 23. pants un 35. panta 4. punkts, uz šādiem līgumiem attiecas Līguma pamatnoteikumi un Savienības tiesību vispārējie principi, ciktāl šie līgumi ir saistīti ar noteiktu pārrobežu interesi. Tiesa ir konstatējusi, ka sistēma, kādu Savienības likumdevējs ir ieviesis attiecībā uz līgumiem par šajā pielikumā ietvertajiem pakalpojumiem, nedrīkst tikt interpretēta kā šķērslis to principu piemērošanai, kas izriet no EKL 43. un 49. panta, kuriem šobrīd atbilst attiecīgi LESD 49. un 56. pants (šajā ziņā skat. cita starpā 2010. gada 18. novembra spriedumu lietā C-226/09 Komisija/Īrija, Krājums, I-11807. lpp., 29. un 31. punkts).
- 27 No Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka tā, raugoties no pašas līgumslēdzējas iestādes viedokļa, tas ir pamatlietā, jo paziņojumā par paredzamo publisko iepirkumu cita starpā tika prasīts, lai pretendenti apliecinātu, ka tie ir veikuši visas nepieciešamās sociālās un nodokļu iemaksas ne tikai Dānijā, bet – vajadzības gadījumā – arī dalībvalstī, kurā tie ir reģistrēti. Tomēr šajā ziņā vajadzīgie konstatējumi ir jāveic iesniedzējtiesai.
- 28 Viens no galvenajiem Savienības tiesību normu mērķiem publisko iepirkumu jomā ir nodrošināt pakalpojumu sniegšanas brīvību un netraucētu konkurenci visās dalībvalstīs. Šī dubultā mērķa izpildei Savienības tiesībās it īpaši tiek izmantots vienlīdzīgas attieksmes princips attiecībā uz pretendentiem un no tā izrietošais pienākums nodrošināt pārskatāmību.
- 29 Līdz ar to vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošana publiskā iepirkuma procedūrā nav pašmērķis, – tas ir jāvērtē šī principa mērķu kontekstā.
- 30 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šis princips prasa, lai salīdzināmām situācijām netiktu piemērota atšķirīga attieksme un lai atšķirīgām situācijām savukārt netiktu piemērota vienāda pieeja, ja vien šādi pieejai nav objektīva pamatojuma (2005. gada 3. marta spriedums apvienotajās lietās C-21/03 un C-34/03 *Fabricom*, Krājums, I-1559. lpp., 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 31 Vienlīdzīgas attieksmes princips un pienākums nodrošināt pārskatāmību nepieļauj nekādas sarunas starp līgumslēdzēju iestādi un kādu no kandidātiem publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras laikā, kas nozīmē, ka principā piedāvājums pēc tā iesniegšanas vairs nevar tikt grozīts ne pēc līgumslēdzējas iestādes, ne pēc pretendenta ierosmes. No tā izriet, ka līgumslēdzēja iestāde, ja tā uzskata pretendenta piedāvājumu par neprecīzu vai par neatbilstošu iepirkuma dokumentos ietvertajām tehniskajām specifikācijām, nevar prasīt paskaidrojumus no pretendenta (šajā ziņā skat. 2012. gada 29. marta spriedumu lietā C-599/10 *SAG ELV Slovensko* u.c., 36. un 37. punkts).
- 32 Taču Tiesa ir precizējusi, ka Direktīvas 2004/18 2. pants pieļauj, ka ar piedāvājumu saistītie dati vietām var tikt laboti vai papildināti, cita starpā tāpēc, ka tie vienkārši acīmredzami ir jāprecizē, vai lai novērstu acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas (iepriekš minētais spriedums lietā *SAG ELV Slovensko* u.c., 40. punkts).
- 33 Minētajā spriedumā Tiesa izklāstīja noteiktas prasības, kas ierobežo šīs tiesības pieprasīt, lai pretendenti iesniedz rakstveida paskaidrojumus par to piedāvājumiem.
- 34 Vispirms, lūgums precizēt piedāvājumu, kas var tikt izteikts tikai pēc tam, kad līgumslēdzēja iestāde ir iepazinusies ar visiem piedāvājumiem, principā ir jānosūta līdzvērtīgi visiem pretendentiem, kas atrodas vienādā situācijā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *SAG ELV Slovensko* u.c., 42. un 43. punkts).
- 35 Turpinājumā, lūgumam ir jāattiecas uz visiem tiem piedāvājuma punktiem, kas ir neprecīzi (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *SAG ELV Slovensko* u.c., 44. punkts).

- 36 Turklāt šī lūguma rezultātā nevar notikt tā, ka attiecīgais pretendents faktiski iesniedz jaunu piedāvājumu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *SAG ELV Slovensko* u.c., 40. punkts).
- 37 Visbeidzot, vispārīgi runājot, īstenojot rīcības brīvību, kas līgumslēdzējai iestādei ir saistībā ar tiesībām pieprasīt pretendentiem precizēt to piedāvājumu, tai pret pretendentiem ir jāizrāda vienlīdzīga un lojāla attieksme, lai tās lūgums sniegt precizējumus piedāvājumu atlases procedūras beigās un ņemot vērā tās rezultātu nešķistu tāds, kas nepamatoti radījis priekšrocības vai nelabvēlīgu situāciju pretendentiem vai pretendentiem, kuriem šis lūgums ticis izteikts (iepriekš minētais spriedums lietā *SAG ELV Slovensko* u.c., 41. punkts).
- 38 Šīs norādes attiecībā uz pretendentu iesniegtajiem piedāvājumiem ir piemērojamas arī attiecībā uz pieteikuma materiāliem, kurus pretendenti ir iesnieguši slēgtas procedūras priekšatlases stadijā.
- 39 Tādējādi līgumslēdzēja iestāde var prasīt, lai šādos materiālos ietvertie dati tiktu precizēti un papildināti, ciktāl šis lūgums attiecas uz tādu informāciju vai datiem kā publicēta bilance, kuras agrāks datums par pieteikuma iesniegšanas termiņa beigām var tikt objektīvi pārbaudīts.
- 40 Tomēr jāprecizē, ka tas tā nebūtu, ja iepirkuma procedūras dokumentos būtu prasīts, ka ir jānosūta iztrūkstošie dokumenti vai informācija, citādi pieteikums netiks pieņemts izskatīšanai. Līgumslēdzēja iestāde ir tā, kurai ir stingri jāievēro pašas noteiktie kritēriji (šajā ziņā skat. 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā *C-496/99 P Komisija/CAS Succhi di Frutta, Recueil*, I-3801. lpp., 115. punkts).
- 41 Šajā gadījumā šķiet, ka nosacījumi, kas minēti šī sprieduma 39. un 40. punktā, tikuši ievēroti. Tomēr iesniedzējtiesa ir tā, kurai ir jāveic šajā ziņā prasītie vērtējumi.
- 42 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka vienlīdzīgas attieksmes princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka līgumslēdzēja iestāde pēc pieteikuma dalībai publiskā iepirkuma procedūrā iesniegšanas termiņa beigām prasa pretendentam iesniegt tā situāciju raksturojošus dokumentus, piemēram, publicētu bilanci, kuras pastāvēšana pirms pieteikuma iesniegšanas termiņa beigām var tikt objektīvi pārbaudīta, ciktāl minētās procedūras dokumentos nav skaidri prasīts, ka ir jānosūta iztrūkstošie dokumenti vai informācija, citādi pieteikums netiks pieņemts izskatīšanai. Šāds lūgums nedrīkst nepamatoti radīt priekšrocības vai nelabvēlīgu situāciju pretendentam vai pretendentiem, kuriem tas ir adresēts.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 43 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (desmitā palāta) nospriež:

Vienlīdzīgas attieksmes princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka līgumslēdzēja iestāde pēc pieteikuma dalībai publiskā iepirkuma procedūrā iesniegšanas termiņa beigām prasa pretendentam iesniegt tā situāciju raksturojošus dokumentus, piemēram, publicētu bilanci, kuras pastāvēšana pirms pieteikuma iesniegšanas termiņa beigām var tikt objektīvi pārbaudīta, ciktāl minētās procedūras dokumentos nav skaidri prasīts tos nosūtīt, pretējā gadījumā nepieņemot pieteikumu izskatīšanai. Šāds lūgums nedrīkst nepamatoti radīt priekšrocības vai nelabvēlīgu situāciju pretendentam vai pretendentiem, kuriem tas ir adresēts.

[Paraksti]